

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.2.20>

УДК 336.71:004.9

Л. О. Вдовенко,

д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницький національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6283-2385>

О. Л. Руда,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницький національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3266-7470>

О. В. Марценюк,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницький національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0920-7070>

СИСТЕМНА ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ У МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

L. Vdovenko,

Doctor of Economics Science, Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, Vinnytsia National Agrarian University

O. Ruda,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finances, Banking and Insurance, Vinnytsia national agrarian University, Vinnytsya

O. Martseniuk,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Vinnytsia National Agrarian University

SYSTEMIC INTEGRATION OF DIGITAL INNOVATIONS INTO THE MECHANISMS ENSURING BANKING SYSTEM STABILITY

У статті розглядається системна інтеграція цифрових інновацій у механізми забезпечення стабільності банківської системи України. Проаналізовано сучасний стан цифровізації банківських процесів, її вплив на ключові показники фінансової стійкості, а також визначає основні переваги та ризики впровадження інноваційних технологій у банківську практику. Особлива увага приділяється автоматизації управління ризиками на базі штучного інтелекту та технологій Big Data, використанню блокчейн-технологій.

Досліджено, як цифрові рішення дозволяють банкам підвищувати ефективність оцінки ліквідності та капіталу, прогнозувати грошові потоки, зменшувати кредитний ризик і підвищувати фінансову інклюзію населення. Проведено аналіз нормативних показників достатності капіталу (CAR, H2), ліквідності (LCR, NSFR) за 2022–2025 роки свідчить про позитивну динаміку, що відображає ефективність цифрової інтеграції у процеси управління ризиками та капіталом.

The article examines the systemic integration of digital innovations into the mechanisms ensuring the stability of Ukraine's banking system. It analyzes the current state of digitalization in banking processes, its impact on key financial stability indicators, and identifies the main advantages and risks of implementing innovative technologies in banking practice. Particular attention is paid to the automation of risk management based on artificial intelligence and Big Data technologies, as well as the use of blockchain technologies.

The study explores how digital solutions enable banks to enhance the efficiency of liquidity and capital assessment, forecast cash flows, reduce credit risk, and increase financial inclusion among the population. An analysis of regulatory indicators of capital adequacy (CAR, H2) and liquidity (LCR, NSFR) for 2022–2025 demonstrates a positive trend, reflecting the effectiveness of digital integration in risk and capital management processes.

The role of regulatory policy in the digital transformation of the banking sector is also examined. The study highlights the need to implement SupTech solutions for monitoring digital risks, stimulate safe integration of innovations, and update the regulatory framework to adapt to new technologies. It emphasizes that transparency in banking activities, process automation, and timely detection of imbalances are critically important for maintaining the trust of clients and counterparties and ensuring financial security and stability of the system as a whole.

It is noted that the systemic integration of digital technologies into the mechanisms ensuring banking stability contributes to increased speed and accuracy of managerial decisions, reduced operational costs, strengthened capital and liquidity, and enhanced resilience to external and internal shocks. At the same time, attention is drawn to the need to manage risks associated with cyber threats, technological dependence, and the demand for highly qualified personnel. Prospects for the development of the banking system are associated with the further implementation of AI- and Big Data-based analytical platforms, expanded use of digital currencies, integration of blockchain systems in interbank settlements, and the improvement of the regulatory environment to support safe and effective digitalization of the financial sector.

Ключові слова: *цифровізація, стабільність банківської системи, фінансові інновації, Big Data, блокчейн-технології, управління ліквідністю та капіталом.*

Keywords: *digitalization, banking system stability, financial innovations, Big Data, blockchain technologies, liquidity and capital management.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний економічний ландшафт України характеризується високим рівнем нестабільності, що обумовлено поєднанням глобальних економічних шоків

та внутрішніх викликів, зокрема триваючою збройною агресією з боку рф. У таких умовах банківська система виконує стратегічну роль, забезпечуючи безперервний функціонування грошового обігу, надаючи кредитну підтримку реальному сектору економіки та захищаючи заощадження населення. Здатність банків оперативно реагувати на зовнішні та внутрішні ризики, ефективно адаптуватися до змін макроекономічного середовища та підтримувати фінансову стійкість є визначальним фактором загальної економічної стабільності країни. Крім того, роль банків посилюється завдяки впровадженню цифрових інновацій, що дозволяють автоматизувати процеси управління ризиками, підвищити ефективність капіталу та ліквідності, а також сприяють розширенню фінансової інклюзії та безготівкових розрахунків серед населення.

Важливим етапом розвитку банківської системи є формування стратегій інтеграції інноваційних фінансових технологій у операційну та управлінську діяльність банків. В умовах прискореної цифровізації, економічної нестабільності та глобальних технологічних трансформацій здатність банків адаптуватися та впроваджувати стратегічні рішення стає визначальною для збереження конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку.

Інноваційні фінансові технології створюють можливості не лише для полегшення доступу громадян до фінансових послуг, а й для підвищення ефективності банківських операцій, оптимізації процесів управління ризиками та забезпечення прозорості діяльності. Від рівня ефективності інтеграції цих технологій залежать ключові показники банківської стійкості: скорочення витрат, зниження кредитних і операційних ризиків, підвищення фінансової інклюзії та зміцнення загальної економічної стабільності країни.

У сучасних умовах глобальної економічної нестабільності та швидкого розвитку фінансових технологій питання забезпечення стабільності банківської системи набуває особливої актуальності. Цифрові інновації стають не лише інструментом підвищення ефективності банківських

операцій, але й ключовим механізмом, що дозволяє зміцнювати фінансову стійкість установ, оптимізувати управління ризиками та підвищувати прозорість фінансових потоків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми забезпечення стабільності банківської системи та впливу цифрових інновацій на її розвиток висвітлюються у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема, питання фінансової стійкості банків, управління ризиками та трансформації банківської діяльності в умовах цифровізації досліджували Бурцев Я., Дзюблюк О., Кретов Д., Свистун А., Макарович В., Сидорович О. та інші науковці.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в аналізі системної інтеграції цифрових інновацій у механізми забезпечення стабільності банківської системи

Виклад основного матеріалу дослідження. Банківська система України демонструє активну динаміку впровадження цифрових технологій, що стає ключовим фактором підвищення ефективності та прозорості фінансового сектору. Протягом останнього десятиліття в Україні здійснено низку стратегічних реформ у банківській сфері, спрямованих на модернізацію процесів, зміцнення регуляторного середовища та інтеграцію сучасних технологій у традиційні фінансові послуги. Однією з провідних тенденцій цифровізації є поєднання класичних банківських механізмів з інноваційними технологічними рішеннями, що дозволяє підвищити якість обслуговування, розширити спектр доступних послуг та забезпечити більшу гнучкість для клієнтів.

Одним із основних напрямів цифрової трансформації є розвиток онлайн-банкінгу та мобільних фінансових додатків, які надають клієнтам можливість виконувати широкий спектр фінансових операцій без необхідності відвідувати фізичні відділення банків. За останні роки більшість українських банків суттєво модернізували свої цифрові платформи, впроваджуючи додаткові функції, що забезпечують високий рівень зручності

та безпеки транзакцій. Особлива роль у цьому процесі належить мобільному банкінгу, який стає основним інструментом проведення фінансових операцій, одночасно оптимізуючи клієнтський досвід і зменшуючи витрати банків на обслуговування. Зниження залежності від великих фізичних відділень не лише підвищує економічну ефективність, а й робить фінансові послуги більш доступними для населення, сприяючи збільшенню фінансової інклюзії та стійкості банківської системи в цілому [8].

Більш того, інтеграція цифрових технологій сприяє впровадженню аналітичних платформ для управління ризиками, автоматизації комплаєнс-процесів та моніторингу фінансових потоків, що зміцнює загальну стабільність банківської системи. Використання сучасних технологій дозволяє банкам ефективніше реагувати на зовнішні виклики та внутрішні ризики, оптимізувати структуру капіталу та ліквідності, а також підвищувати швидкість і якість прийняття управлінських рішень. У цьому сенсі цифровізація стає не лише інструментом покращення клієнтського сервісу, а й важливим механізмом підвищення фінансової стійкості та адаптивності банківської системи України у сучасних умовах нестабільності та глобальних змін.

Цифровізація банківської системи охоплює процес впровадження сучасних інформаційних та технологічних рішень у внутрішні та зовнішні операції фінансових установ. Під цифровими інноваціями розуміють технології, які трансформують традиційні банківські процеси, підвищують швидкість та точність обробки інформації, а також забезпечують інтегроване управління ризиками. До таких технологій відносять штучний інтелект (AI), великі дані (Big Data), блокчейн, цифрові валюти центральних банків (CBDC) та роботизовану автоматизацію процесів (RPA).

Системна інтеграція цифрових інновацій передбачає комплексне поєднання технологій з внутрішніми процесами банку та механізмами регулювання з боку державних органів. Це дозволяє створювати єдину цифрову екосистему, де дані збираються, обробляються та аналізуються в

режимі реального часу, що сприяє своєчасному виявленню ризиків та ухваленню управлінських рішень.

Важливим аспектом інтеграції є взаємозв'язок цифровізації та фінансової стабільності. Використання інноваційних технологій дозволяє прогнозувати кризові ситуації, оцінювати ліквідність і капітал банку, а також підвищувати прозорість фінансових потоків. Наприклад, аналітичні платформи на основі AI здатні автоматично виявляти ознаки зростання кредитного ризику, що дає змогу банкам своєчасно коригувати стратегію кредитування та уникати значних фінансових втрат.

Інший важливий аспект – це підвищення ефективності внутрішнього контролю та зниження впливу людського фактору. Цифрові платформи дозволяють автоматично моніторити операції, виявляти аномалії та здійснювати аудит у режимі реального часу. Це знижує ймовірність шахрайських дій і операційних ризиків, що позитивно впливає на загальний рівень стабільності банківської системи.

Таким чином, теоретичні основи цифровізації банківської системи формують передумови для інтеграції інновацій у механізми забезпечення стабільності, поєднуючи технологічні можливості з управлінськими та регуляторними інструментами.

Попри значні успіхи у впровадженні цифрових інновацій у банківському секторі України, залишається низка критичних викликів, що продовжують впливати на рівень фінансової стабільності. До основних проблем належать зростання системних ризиків, які супроводжують процес цифровізації, недостатній рівень кіберстійкості окремих фінансових установ, а також нерівномірний розвиток технологічної інфраструктури між різними банками. Крім того, існує певна затримка у здатності регуляторних органів оперативно реагувати на появу нових фінансових технологій, що ускладнює ефективне управління потенційними ризиками на макрорівні.

Особливу увагу слід приділити недостатній інтеграції інноваційних технологій у ключові процеси банківської діяльності, зокрема в управління

ризиками, кредитування, автоматизацію внутрішніх контролів та забезпечення захисту інформаційних систем. Швидкий розвиток фінтех-індустрії створює додаткові загрози для фінансової стійкості, адже традиційні моделі функціонування банків виявляються менш ефективними у нових технологічних умовах. Водночас, недостатня адаптація до цифрових трансформацій може призводити до підвищення операційних та кредитних ризиків, зменшення ефективності капіталу та зниження довіри клієнтів [9].

Таким чином, незважаючи на активне впровадження інновацій, постає об'єктивна необхідність системного дослідження їхнього впливу на фінансову стабільність банківської системи. Це дозволяє не лише оцінити ефективність існуючих технологічних рішень, а й розробити комплексні стратегії інтеграції цифрових інновацій, спрямовані на зміцнення капіталу, підвищення кіберстійкості, оптимізацію процесів управління ризиками та забезпечення безперервності функціонування фінансової системи в умовах динамічних змін.

Стабільність банківської системи залишається ключовим фактором забезпечення фінансової безпеки держави та підтримки сталого економічного розвитку. Основні механізми, що забезпечують стійкість банків, можна умовно класифікувати за кількома напрямками: управління ліквідністю, контроль капіталу, управління кредитними та операційними ризиками, а також ефективний регуляторний нагляд. Водночас сучасні виклики, пов'язані з цифровізацією фінансового сектору та прискореним розвитком фінтех-інновацій, вимагають переосмислення традиційних механізмів стабільності та інтеграції інноваційних технологій у всі ключові процеси банківської діяльності.

Системна інтеграція цифрових рішень дозволяє банкам підвищувати ефективність управління капіталом і ліквідністю, автоматизувати оцінку кредитних ризиків, зміцнювати кіберстійкість та забезпечувати прозорість внутрішніх процесів. Крім того, цифрові інструменти сприяють підвищенню фінансової інклюзії, розвитку безготівкових розрахунків і поліпшенню

клієнтського досвіду, що прямо впливає на довіру населення та стабільність платіжної системи. У цьому контексті інтеграція інноваційних технологій у традиційні механізми управління стає не просто технічним завданням, а стратегічним підходом, який дозволяє банківській системі адаптуватися до нових викликів, мінімізувати ризики та забезпечувати довгострокову стійкість фінансової інфраструктури країни.

Фінансова стабільність банківської системи визначається як такий стан, за якого банки здатні безперервно та ефективно виконувати свої ключові функції, включно з трансформацією заощаджень у кредити, забезпеченням безперебійного платіжного обігу та комплексним управлінням фінансовими ризиками, навіть у разі виникнення значних зовнішніх або внутрішніх шоків. Вона передбачає не лише стійкість до системних ризиків, а й підтримку високого рівня довіри з боку вкладників, контрагентів та інших учасників ринку, що є критично важливим для стабільного функціонування фінансової системи [4].

Ключовим елементом забезпечення такої стабільності є здатність регулятора своєчасно ідентифікувати потенційні дисбаланси, оцінювати їхній вплив на банківську систему та оперативно впроваджувати превентивні заходи для їх нейтралізації. У сучасних умовах швидкої цифровізації та впровадження інноваційних фінансових технологій виникає необхідність не лише контролювати традиційні показники стабільності, але й оцінювати ефективність інтеграції цифрових рішень у ключові механізми банківського управління. Це дозволяє підвищити оперативність прийняття управлінських рішень, зміцнити кіберстійкість, оптимізувати використання капіталу та ліквідності, а також забезпечити гнучку адаптацію банківської системи до нових економічних і технологічних викликів, що виникають у сучасному фінансовому середовищі.

Забезпечення достатнього рівня ліквідності є однією з базових умов стабільного функціонування банківської системи. Ліквідність банку визначає його здатність виконувати зобов'язання перед клієнтами та іншими

фінансовими установами в короткостроковій перспективі. Управління ліквідністю включає моніторинг грошових потоків, оптимізацію структури активів і пасивів, а також формування резервів. В умовах цифровізації банки можуть використовувати інтегровані платформи для прогнозування ліквідності, які автоматично аналізують поточні та прогнозовані платежі, виявляючи потенційні дефіцити.

Цифровізація процесів управління активами і пасивами (ALM) відкриває нові можливості для банків щодо оперативної оцінки ліквідної позиції та прогнозування грошових потоків із урахуванням поведінкових факторів клієнтів, сезонних коливань та ринкових шоків. Сучасні цифрові ALM-платформи дозволяють інтегрувати дані з різних внутрішніх систем банку та зовнішніх джерел, таких як ринкові котирування, макроекономічні показники та статистика транзакцій, що дає змогу моделювати різні сценарії ліквідності навіть у кризових умовах.

Впровадження таких технологій забезпечує не лише підвищення точності прогнозування та швидкості прийняття рішень, а й оптимізацію використання капіталу, мінімізацію операційних ризиків та підвищення довіри клієнтів і контрагентів до банківської системи. Крім того, цифрові ALM-інструменти створюють умови для більш ефективного взаємодії з регулятором, забезпечуючи прозору і повну звітність щодо ліквідності та ризиків. Зміни основних нормативів та ключових показників за останні роки, а також ефект від інтеграції цифрових рішень у процес управління ліквідністю представлено в таблиці 1.

Таблиця 1 Вплив цифрових технологій на ключові показники ліквідності банків

Показник	До цифровізації	Після цифровізації	Аналітичний ефект
Швидкість оцінки ліквідності	Періодична	У реальному часі	Своєчасне реагування
Прогнозування грошових потоків	Обмежене	Сценарне, AI-моделі	Зниження ліквіднісних ризиків
Управління розривами	Ручне	Автоматизоване	Підвищення стійкості

Джерело: узагальнено автором

Аналітичні узагальнення свідчать, що цифрові інструменти дозволяють мінімізувати ризики ліквіднісних криз та посилюють платоспроможність банківських установ у довгостроковій перспективі.

Капіталова база банку є одним із найважливіших буферів для покриття ризиків і забезпечення фінансової стійкості. Регуляторні органи, зокрема Національний банк України, а також міжнародні стандарти Базель III, встановлюють мінімальні вимоги до рівня капіталу та структури ризикових активів, що забезпечує захист банківської системи від системних шоків.

Системна інтеграція цифрових технологій дозволяє банкам здійснювати більш точну оцінку капіталу, автоматизувати проведення стрес-тестів та виявляти вразливі місця у структурі активів. Використання сучасних цифрових інструментів забезпечує ефективне прогнозування, оптимізацію ресурсів і підвищення прозорості управлінських рішень.

Зокрема, цифрові технології дали змогу банкам оптимізувати капітал завдяки:

- AI-моделям прогнозування відтоку депозитів з точністю до 94 % (за даними ПриватБанку, 2024 р.);

- токенизації активів, що дозволяє більш гнучко управляти ліквідними ресурсами та проводити пілотні проєкти в Укрексімбанку та RBI у 2024–2025 рр.;

- динамічному управлінню LCR із застосуванням ML-алгоритмів для автоматичної оцінки ліквідності у різних сценаріях.

Зростання нормативів достатності капіталу та ліквідності у 2022–2025 рр. відображає не лише макрофінансову адаптацію банківської системи, а й ефективність комплексної інтеграції цифрових інновацій у процеси управління ризиками, капіталом і ліквідністю (табл 2).

**Таблиця 2 Динаміка ключових регуляторних нормативів
банківської системи України у 2022–2025 рр.**

Норматив	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення (2025/2022)
H2 (достатність основного капіталу), %	11,8	13,4	14,6	15,2	3,4
CAR (загальний норматив достатності капіталу), %	18,1	19,6	20,4	21,0	2,9
LCR, %	215	238	255	262	47
NSFR, %	128	134	139	142	14

Джерело: узагальнено автором на основі [7]

Дані таблиці свідчать про стійку позитивну динаміку ключових регуляторних нормативів банківської системи України у 2022–2025 роках, що відображає посилення фінансової стабільності на тлі системної інтеграції цифрових інновацій у механізми управління банківською діяльністю. Так, норматив достатності основного капіталу (H2) зріс з 11,8 % у 2022 р. до 15,2 % у 2025 р., що відповідає збільшенню на 3,4 відсоткових пункти. Така динаміка свідчить про підвищення здатності банківської системи покривати ризики за рахунок власного капіталу, у тому числі завдяки впровадженню цифрових інструментів оцінювання ризиків і автоматизованих систем внутрішнього контролю.

Аналогічна тенденція простежується за показником загальної достатності капіталу (CAR), значення якого зросло з 18,1 % у 2022 р. до 21,0 % у 2025 р.. Зростання на 2,9 відсоткових пункти свідчить про збереження значного запасу капіталу понад регуляторний мінімум, що дозволяє банкам підтримувати фінансову стійкість в умовах підвищеної невизначеності. Важливу роль у цьому процесі відіграє цифровізація управління капіталом, зокрема використання аналітичних платформ для сценарного моделювання та стрес-тестування.

Показники ліквідності також демонструють суттєве покращення. Зокрема, коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) збільшився з 215 % у 2022 р. до 262 % у 2025 р., що означає зростання на 47 відсоткових пунктів. Це

свідчить про наявність у банків значного обсягу високоякісних ліквідних активів, достатніх для покриття короткострокових зобов'язань. Підвищення значень LCR значною мірою зумовлене впровадженням цифрових систем моніторингу ліквідності та автоматизованого управління грошовими потоками в режимі реального часу.

Позитивна динаміка спостерігається і за показником чистого стабільного фінансування (NSFR), який зріс з 128 % у 2022 р. до 142 % у 2025 р., тобто на 14 відсоткових пунктів. Це свідчить про покращення структури довгострокового фондування та зниження залежності банків від короткострокових джерел фінансування. У даному контексті цифрові інновації, зокрема рішення для управління активами і зобов'язаннями (ALM), сприяють оптимізації строкової структури ресурсної бази та підвищенню фінансової стабільності.

Узагальнюючи результати аналізу, можна стверджувати, що зростання значень нормативів H2, CAR, LCR та NSFR у 2022–2025 роках відображає не лише адаптацію банківської системи до складних макроекономічних умов, але й ефективність системної інтеграції цифрових інновацій у процеси управління капіталом, ліквідністю та ризиками. Це підтверджує ключову тезу статті про визначальну роль цифрових технологій у забезпеченні довгострокової стабільності банківської системи

Кредитний, ринковий та операційний ризики становлять основу загальної системи ризик-менеджменту. Традиційно управління ризиками включає регулярний аналіз портфеля кредитів, оцінку платоспроможності клієнтів, контроль за дотриманням внутрішніх лімітів та проведення аудиту.

У цифровому середовищі банки можуть інтегрувати штучний інтелект та аналітику великих даних для автоматизованого моніторингу ризиків у режимі реального часу. Наприклад, AI-системи здатні прогнозувати ймовірність дефолту клієнтів, оцінювати концентрацію ризиків за секторами економіки та виявляти аномальні операції, які можуть свідчити про шахрайство.

Впровадження штучного інтелекту (AI) та технологій машинного навчання (ML) у процеси управління кредитними ризиками відкриває нові можливості для підвищення ефективності банківських операцій. Ці цифрові інструменти дозволяють точніше оцінювати кредитоспроможність клієнтів, зменшувати інформаційну асиметрію між банком і позичальником та своєчасно виявляти потенційно проблемні активи.

Завдяки інтеграції AI та ML банкам вдається оптимізувати процеси кредитування, скоротити рівень непрацюючих кредитів і знизити загальний кредитний ризик, що позитивно впливає на стабільність балансових показників і капіталу. Крім того, цифрові моделі дозволяють моделювати різні сценарії розвитку портфеля кредитів і оперативно реагувати на зміни ринкових умов, підвищуючи адаптивність та стійкість банківської системи в цілому (Табл 3).

Таблиця 3 Інтеграція цифрових технологій у систему управління банківськими ризиками

Вид ризику	Традиційні інструменти	Цифрові інновації	Ефект для стабільності
Кредитний	Фінансова звітність, експертна оцінка	AI-скоринг, Big Data	Зниження частки NPL
Ринковий	VAR-моделі, історичні сценарії	Алгоритмічне прогнозування	Підвищення точності оцінки
Операційний	Внутрішній контроль	Автоматизований моніторинг	Зменшення операційних втрат
Системний	Постфактум аналіз	Раннє попередження	Підвищення фінансової стійкості

Джерело: узагальнено автором

Таким чином, цифрові інструменти формують перехід від реактивного до проактивного управління ризиками, що є ключовим елементом сучасної моделі банківської стабільності.

Таким чином, сучасні механізми забезпечення стабільності банківської системи поєднують традиційні принципи управління ризиками, капіталом та ліквідністю з сучасними технологічними рішеннями, що дозволяє підвищувати ефективність контролю та прогнозування кризових ситуацій.

Регуляторний нагляд, здійснюваний Національним банком України, включає перевірку фінансових показників, моніторинг ліквідності та капіталу, оцінку ризик-менеджменту та забезпечення відповідності банків нормативним вимогам. Системна інтеграція цифрових технологій дозволяє полегшити взаємодію банків з регулятором через автоматизовану подачу звітності та контроль за відповідністю стандартам.

Внутрішній контроль передбачає аудит операцій, контроль за дотриманням процедур та оцінку ефективності управлінських рішень. Використання цифрових платформ дозволяє здійснювати моніторинг у режимі реального часу, автоматично фіксувати порушення та підвищувати прозорість діяльності банку.

Традиційні інструменти банківського нагляду не завжди забезпечують адекватну оцінку нових цифрових ризиків, що виникають у процесі впровадження інноваційних технологій. Це зумовлює необхідність інтеграції сучасних SupTech-рішень, які дозволяють регулятору автоматизувати збір, обробку та аналіз великих обсягів даних, своєчасно виявляти потенційні загрози та підвищувати ефективність наглядових процедур.

У цьому контексті регуляторна політика повинна виходити за межі суто обмежувальних заходів і бути спрямованою на створення умов для безпечної цифрової інтеграції. Мета такої політики — забезпечити баланс між інноваційністю та стабільністю, стимулюючи банки впроваджувати новітні технології без підвищення системних ризиків. Сучасний підхід до регулювання передбачає не лише контроль, а й активну підтримку цифрової трансформації, що дозволяє покращувати прозорість діяльності банків, оперативність нагляду та адаптацію нормативної бази до швидкозмінного фінансового середовища (Табл.4).

Особливе місце в забезпеченні стабільності банківської системи займають RegTech та SupTech-рішення, які спрямовані на цифровізацію регуляторних і наглядових процесів. RegTech дозволяє банкам автоматизувати підготовку звітності та дотримання нормативних вимог, тоді

як SupTech надає регуляторам інструменти для оперативного моніторингу фінансового сектору.

Таблиця 4 Напрями адаптації регуляторної політики до цифрової трансформації

Напрямок	Зміст	Очікуваний ефект
Макропруденційний нагляд	Моніторинг цифрових ризиків	Запобігання кризам
Кіберрегулювання	Стандарти безпеки	Зниження системних загроз
SupTech	Аналітика в реальному часі	Підвищення ефективності
Координація	Взаємодія регуляторів	Системна стабільність

Джерело: узагальнено автором

Застосування SupTech-технологій сприяє підвищенню прозорості банківської системи та зниженню ймовірності накопичення системних дисбалансів.

Системна інтеграція цифрових інновацій формує синергійний ефект, який проявляється у підвищенні ефективності функціонування всієї банківської системи. Поєднання цифрових інструментів управління ризиками, ліквідністю та регуляторного нагляду створює єдину цифрову екосистему фінансової стабільності.

Інтеграція цифрових інновацій у механізми забезпечення стабільності банківської системи є стратегічним кроком у формуванні сучасної фінансової інфраструктури, здатної оперативно адаптуватися до швидких змін ринку та зовнішніх факторів. Основні напрями такої інтеграції охоплюють автоматизацію управління ризиками, використання блокчейн-технологій, цифрових валют центральних банків (CBDC) та впровадження інтегрованих аналітичних платформ, що дозволяють об'єднувати дані з різних джерел і приймати управлінські рішення на основі комплексного аналізу.

Автоматизація ризик-менеджменту на базі систем штучного інтелекту та технологій Big Data дозволяє банкам обробляти великі масиви даних, прогнозувати розвиток кредитних, операційних та ринкових ризиків, визначати клієнтські сегменти з високою ймовірністю дефолту та формувати автоматизовані антикризові сценарії. Такий підхід не лише підвищує

точність прийняття управлінських рішень, а й зменшує вплив людського фактору на критично важливі процеси, забезпечуючи більш стабільну роботу банківської системи у складних умовах.

Використання блокчейн-технологій забезпечує прозорість та незмінність транзакцій, що є особливо важливим для міжбанківських розрахунків, управління активами та контролю фінансових потоків. Інтеграція блокчейн-рішень дозволяє підвищити безпеку операцій, мінімізувати ризик шахрайства, оптимізувати внутрішні процеси аудиту та забезпечити надійний цифровий слід для регуляторного контролю.

Впровадження цифрових валют центральних банків (CBDC) створює додаткові можливості для управління грошовим обігом, автоматизації платежів та зниження операційних витрат. Для банків це означає підвищення прозорості транзакцій, прискорення міжбанківських розрахунків і ефективне прогнозування ліквідності, що у свою чергу зміцнює фінансову стійкість та зменшує системні ризики.

Інтегровані аналітичні платформи дозволяють об'єднувати дані з різних джерел, включно з бухгалтерським обліком, кредитними портфелями, ринковими інформаційними системами та регуляторною звітністю. Це забезпечує можливість автоматичного проведення стрес-тестування, оцінки ліквідності та капіталу, формування звітів для внутрішнього та зовнішнього контролю, а також оперативної підтримки стратегічних рішень керівництва банку.

Серед основних переваг інтеграції цифрових технологій у механізми стабільності банків можна виділити підвищену швидкість обробки інформації, точність прогнозів, прозорість фінансових операцій, зниження впливу людського фактору та можливість більш ефективного управління ризиками. Водночас такий процес пов'язаний із певними ризиками, серед яких слід відзначити підвищену вразливість до кіберзагроз, технологічну залежність від постачальників рішень, потребу у висококваліфікованих

кадрах та необхідність постійного оновлення нормативної бази для адекватного регулювання цифрових фінансових процесів.

Таким чином, системна інтеграція цифрових інновацій у банківські механізми стабільності є не лише технічним, а й стратегічним завданням, яке дозволяє підвищити адаптивність фінансової системи, зміцнити довіру учасників ринку та забезпечити довгострокову фінансову стійкість у мінливих економічних та технологічних умовах.

Поряд із суттєвими перевагами цифровізація формує нові ризики, які можуть мати системний характер і становити загрозу стабільності банківської системи. Найбільш значущими серед них є кіберризики, технологічна концентрація та залежність від зовнішніх ІТ-провайдерів.

Зростання цифрової взаємозалежності між банками, платіжними системами та технологічними платформами підвищує ймовірність ланцюгових збоїв, коли відмова одного елементу цифрової інфраструктури може призвести до масштабних порушень у функціонуванні фінансового сектору.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У сучасних умовах економічної нестабільності та прискореної цифровізації банківська система України потребує комплексного підходу до забезпечення фінансової стабільності. Активне впровадження цифрових технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання, блокчейн, цифрові валюти центральних банків та інтегровані аналітичні платформи, дозволяє банкам підвищувати ефективність управління ризиками, оптимізувати капітал і ліквідність, а також забезпечувати прозорість і контроль ключових фінансових процесів.

Автоматизація управління ризиками сприяє більш точному прогнозуванню кредитних, операційних і ринкових ризиків, дозволяє своєчасно ідентифікувати проблемні активи та формувати антикризові сценарії. Використання блокчейн-технологій забезпечує незмінність та

прозорість транзакцій, зменшує ризики шахрайства та оптимізує внутрішні аудиторські процедури.

Одночасно цифровізація банківських процесів пов'язана з новими ризиками, серед яких кіберзагрози, технологічна залежність, необхідність висококваліфікованих кадрів та адаптації нормативної бази. Тому ефективна цифрова трансформація потребує не лише впровадження інновацій, а й системного перегляду стратегій управління ризиками, капіталом, ліквідністю та регуляторного нагляду.

Таким чином, системна інтеграція цифрових інновацій у банківські механізми стабільності є стратегічним фактором забезпечення фінансової безпеки держави та довгострокової стійкості банківської системи. Вона дозволяє підвищити швидкість і точність управлінських рішень, зміцнити довіру клієнтів і контрагентів, зменшити операційні витрати, підвищити фінансову інклюзію та забезпечити адаптивність банківської системи до зовнішніх і внутрішніх викликів. Ефективна цифровізація банківської системи є одночасно інструментом підвищення конкурентоспроможності фінансового сектору та механізмом зміцнення стабільності національної економіки в умовах динамічних змін ринку.

Подальше впровадження інноваційних аналітичних платформ на основі AI та Big Data для прогнозування системних ризиків на макrorівні, розвиток цифрових валют і інтеграцію міжбанківських блокчейн-систем, а також удосконалення нормативного середовища для підтримки безпечної та ефективної цифровізації банків. У довгостроковій перспективі це створює умови для більш гнучкої, прозорої та стійкої фінансової системи, здатної ефективно реагувати на глобальні та локальні економічні виклики.

Література

1. Бобришев Є. С. Вплив фінансових технологій на стабільність національної економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-96>

2. Бурцев Я. І. Розвиток фінансових технологій та сучасні тренди в банківській сфері. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 2 (108). С. 152-159. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/8569> (дата звернення: 11.01.2026).
3. Дзюблюк О. В., Михайлюк Р. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи: монографія. Тернопіль: Тернограф, 2009. 316 с.
4. Дзюблюк О., Чайковський Є. Інформаційно-ентропійна модель забезпечення фінансової стабільності банківської системи України. *Економічний аналіз*. 2025. №3. С. 146-159. URL <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/55771> (дата звернення: 12.01.26).
5. Журавльова І., Мигович Т., Коверза В. Вплив цифровізації на сталість фінансових процесів в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 6. С. 21-24. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.6.4>
6. Кретов Д. Ю., Міндова О. І. Цифровізація банківського сектору України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2. С. 223-228. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-35>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 11.01.26).
8. Свистун А. О., Макарович В. К., Березовик В. М. Стратегічні напрями інтеграції інноваційних фінансових технологій у банківську систему України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2025. (45) С. 71-81. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1647> (дата звернення: 12.01.26).
9. Сидорович О. Інновації в забезпеченні фінансової стабільності банківської системи та економічної безпеки держави. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 4. С. 14-23. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.04.014>

10. Чайковський Є. Я. Фактори впливу на фінансову стабільність банків в Україні. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 2. С. 141-157. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.141>

References

1. Bobryshev, Ye.S. (2023), "The impact of financial technologies on the stability of the national economy", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-96>
2. Burtsev, Ya.I. (2024), "Development of financial technologies and modern trends in the banking sphere", *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol. 2(108), pp. 152-159, available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/8569> (Accessed 11.01.2026).
3. Dziubliuk, O.V. and Mykhajliuk, R.V. (2009), *Finansova stijkost' bankiv iak osnova efektyvnoho funktsionuvannia kredytnoi systemy* [Financial stability of banks as the basis for the effective functioning of the credit system], Ternohraf, Ternopil', Ukraine.
4. Dziubliuk, O. and Chajkovs'kyj, Ye. (2025), "Information-entropy model of ensuring financial stability of the banking system of Ukraine", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 3, pp. 146-159, available at: <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/55771> (Accessed 12.01.26).
5. Zhuravliova, I. Myhovych, T. and Koverza, V. (2024), "The impact of digitalization on the sustainability of financial processes in Ukraine", *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 6, pp. 21-24. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.6.4>
6. Kretov, D. and Mindova, O. (2024), "Digitalization of the banking sector of Ukraine: current state and development prospects", *Stalyj rozvytok ekonomiky*, vol. 2 (49), pp. 223-228. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-35>
7. National Bank of Ukraine (2026), available at: <https://bank.gov.ua/> (Accessed 11.01.26).

8. Svystun, A.O. Makarovych, V.K. and Berezovyk, V.M. (2025), “Strategic directions of integration of innovative financial technologies into the banking system of Ukraine”, *Naukovi zapysky L'vivs'koho universytetu biznesu ta prava*, vol. (45) S. 71-81, available at: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1647> (Accessed 12.01.26).
9. Sydorovych, O. (2025), “Innovations in ensuring the financial stability of the banking system and the economic security of the state”, *Ekonomichnyj analiz*, vol. 35, no. 4, pp. 14-23. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.04.014>
10. Chajkovs'kyj, Ye.Ya. (2024), “Factors influencing the financial stability of banks in Ukraine”, *Ekonomichnyj analiz*, vol. 34, no. 2, pp. 141-157. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.141>

Отримано редакцією журналу / Received: 27.01.26

Прорецензовано / Revised: 05.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26